

AARHUS TEATER OG SORT/HVID PRÆSENTERER

ERASMUS MONTANUS

at
AARHUS TEATER

DANSK TEATER 300 ÅR

Den 23. september 1722 talte skuespillere for første gang dansk fra teaterscenen. Tidligere havde replikkerne primært lydt på fransk, men ved premieren på en dansk gendigtning af Molières *Den Gerrige* på Teatret i Lille Grønnegade i København var sproget dansk, og teater som en national kunstart var født. Lige siden har scenekunsten haft afgørende betydning for udviklingen af dansk sprog, kultur og identitet. Det er et jubilæum, der er værd at fejre.

To dage efter premieren på *Den Gerrige* var der premiere på Ludvig Holbergs *Den politiske kandestøber*. Holberg kom til at stå helt centralt for udviklingen af den danske scenekunst, og da Aarhus Teater i 1900 første gang åbnede sine døre, var Holbergs *Erasmus Montanus* på plakaten.

Vi har valgt at fejre jubilæet med en repræsentation på Christian Lollikes gentænkning af netop dette stykke. Forestillingen havde oprindeligt premiere i 2017, hvor den udløste hele 3 af de prestigefyldte Reumert-priser – blandt andet som Årets Forestilling. Sammen med det øvrige kunstneriske team havde Christian Lollike skabt en af de mest roste klassikeropsætninger i mange år og den har spillet kontinuerligt siden - både i Aarhus, København og i Bergen.

Der er sket meget i verden siden Holberg/Lollikes *Erasmus Montanus* havde premiere i 2017. Vi har oplevet en verdensomspændende pandemi og der er udbrudt krig i Europa. Men kampen om sandheden står stadig helt centralt. For jo større konflikterne bliver i vores verden, jo større bliver den kløft, vi skal kommunikere henover også. Og jo mere højt-råbende og bastant risikerer debatten desværre også at blive.

Rigtig god fornøjelse

Trine Holm Thomsen
Teaterdirektør

ET FLADT KRISTENT LAND

Interview med instruktør og dramatiker

Christian Lollike og postdoc ved Institut for
Kunst- og Kulturvidenskab, Københavns Universitet
Dennis Meyhoff Brink

Af **Hanne Lund Joensen**,
chefdramaturg ved Aarhus Teater

Trykt første gang i forbindelse med premieren på Aarhus Teater i 2017

Holberg var i sin tid med til at bringe strømninger fra Europa til Danmark. Han var optaget af de europæiske oplysningstænkere, han debatterede de nye ideer i sine skuespil og udfordrede vane-tænkningen. Det gør Christian Lollike også i sin kunst. Undersøger, debatterer og udforsker de tanker og strømninger, der præger vores verden i dag. Med *Erasmus Montanus* bragte Aarhus Teater Holberg og Lollike for at få et nutidigt blik på den danske klassiker, og i sit arbejde med Holbergs tekst har Christian Lollike bl.a. sparret med forsker i religions satire, Dennis Meyhoff Brink.

Hvordan opstod idéen til et samarbejde om Erasmus Montanus?

Christian: Jeg har arbejdet med Dennis flere gange i forbindelse med forestillinger og projekter på Teater Sort/Hvid. Med hans viden om satire og religionskritik, så jeg var sikker på, at han også ville være interessant at få på banen i forhold til min version af *Erasmus Montanus*.

Dennis: Vi startede med at snakke om de to mest berømte scener i stykket. Den scene hvor lillemor bliver forvandlet til en sten, og de scener hvor Erasmus skal indrømme at jorden er flad. Vi blev hurtigt enige om, at der var noget sprængstof i, at Erasmus bliver tvunget til at sige, at jorden er flad. Med udgangspunkt heri søgte vi efter ækvivalenten i dag. Vores grundlæggende idé var, at ligesom Holbergs Erasmus gjorde oprør imod en vedtaget sandhed på sin tid, nemlig at jorden skulle være flad, så skulle vores Erasmus gøre op med idéen om, at det danske samfund skulle bygge på kristne værdier.

Christian: Hos Holberg står spørgsmålet om tro jo også centralt. Holberg gik selv på universitetet i en tid, hvor det at studere stort set var enslydende med at læse teologi. I stykket bliver Erasmus kaldt kætter, fordi han er optaget af nye fag og tanker. Han nægter at prædike og har svært ved at se sig selv i rollen som en ny Per Degn. Erasmus gør oprør mod en stivnet tro og den tanke forfølger vi og oversætter, når vores Erasmus stiller sig kritisk over for et øget fokus på tro og religion.

Dennis: Vi skabte et motto for forestillingen, der baserer sig på et citat af den tidligere tyske propagandaminister Joseph Goebbels: "En sandhed er en løgn, der er blevet gentaget tilstrækkeligt mange gange," og med det dykkede vi ned i den diskussion, som pågår lige nu om, hvilke værdier vores samfundsorden bygger på. Om det er kristne værdier hentet fra Bibelen, eller om det ikke snarere er idéer, der kom med oplysningstænknerne.

Det virker som om debatten om de danske værdier har været særlig central de seneste år. Hvorfor?

Dennis: Efter vi har oplevet en tiltagende muslimsk indvandring i Danmark, er vi i højere grad begyndt at tale om, at vi er et kristent land. Det var der ikke nogen, der snakkede om for 30-40 år siden. Det er en idé der har spredt sig fra den konservative højrefløj ud i hele det politiske spektrum. Den muslimske kultur har stærke religiøse rødder, og i takt med at den er rykket tættere på os, har det skabt et behov hos os for at finde nogle tilsvarende dybe rødder, som vi så finder i kristendommen. Men jeg mener nu, at vores moderne samfund bygger mindst ligeså meget på den religionskritik, som kom med oplysningstiden.

Christian: I den forbindelse er det jo lidt sjovt, at Holberg var inspireret af de tidlige oplysningstænkere og levede i tid, hvor troen var dybt konservativ. Oplysningstiden var jo kun i sin vorden i Danmark, da Holberg skrev *Erasmus Montanus* i 1723. Det var jo virkelig en værdidebat han stod midt i - en omvæltningernes tid. Der har været behov for at sætte sandheder under debat. Det mener jeg for øvrigt altid er vigtigt. At så tvivl om noget vi måske er ved at etablere som en sandhed.

Dennis: Vi står jo midt i en strid om værdier i dag. Er vi et kristent samfund, eller har kritikken af kirken og kristendommen været mere definerende for vores samfund? Er vi i højere grad påvirket af en ikke særligt kristen tænkning, nemlig oplysningstænkningen, end vi er af det, Jesus prædikede om?

Christian: Det er den debat, vi gerne ville sætte i spil. Dennis sendte mig nogle artikler, der fra mit sunde paranoide hjørne var ret skræmmende læsning. Om hvordan regeringer i Europa er begyndt at skrive kristne værdier ind i deres regeringsgrundlag, og hvordan Danmarks Radio for eksempel skal forpligte sig til at vise en vis mængde om vores kristne kulturhistorie. Nu er Dennis en slet skjult oplysningsforkæmper, så jeg læste også Henrik Jensens bog om fædrelandskærlighed, *Derfra vores verden går*, for at hente nogle argumenter til værdidebatten her fra. Henrik Jensen mener jo, at vi har brug den sammenhængskraft, vi kan hente fra vores nationale, kristne kultur, og det kan jeg også forstå argumenterne for.

Dennis: Ja, og det mener mange andre jo sammen med ham, hvilket flere oplysningstænkere for øvrigt også gjorde.

Men bygger vores samfund ikke både på kristendommen og oplysnings-tanken?

Dennis: Jo, til en vis grad. Grundtvig var for eksempel dybt troende, og han var med til at skrive vores grundlov. Han kæmpede også for, at vi skulle have ytringsfrihed, forsamlingsfrihed og religionsfrihed. Men de ideer kom bare ikke fra Bibelen, men fra oplysningstænkere som Spinoza, Bayle, Diderot, Voltaire, Rousseau, Kant og mange andre. Det katastrofale er, at jeg oplever, at det efterhånden er blevet til en vedtaget sandhed, ja nærmest til en slags *common sense*, at vores samfund bygger på kristne værdier. Det mener jeg er yderst tvivlsomt. Jesus prædikede jo ikke om ytringsfrihed, religionsfrihed, forsamlingsfrihed, lighed for loven, lighed mellem køn og racer, demokratisk medbestemmelse og alle de andre værdier, som vores samfund bygger på.

Christian: Selvfølgelig er kristendommen fundamental for udviklingen af vores kultur. Det er jo ikke sort/hvidt. Erasmus bliver jo også alt for meget. I studentikos begejstring tror han, at han besidder sandheden. Det, jeg spørger mig selv om, er, hvilken vægt de kristne værdier har i forhold til, at vores samfundsstruktur i dag ser ud som den gør. Den diskussion foregår lige nu, og den har desværre udviklet sig til en ideologisk kamp.

Dennis: Det er vigtigt at skelne mellem traditioner og værdier. Vi har masser af kristne traditioner, vi bliver døbt og gift og holder jul og påske, men de værdier, vores samfund bygger på, er dem der står i grundloven, og de baserer sig i vid udstrækning på sekulære oplysningstanker. Lige nu ser jeg en fare for, at vi i frygt for en muslimsk trussel er i gang med at genkristne vores samfund, fordi vi tror, at kristendommen er den eneste modvægt vi har til islam.

Christian: Vi lever i en tid, der er gennemsyret af frygt og angst. Derfor bliver vores søgen efter sammenhængende fortællinger mere desperat. Spørgsmålet er så, om kristendommen er svaret på vores søgen.

Så I ser altså en fare for, at vi er ved at fortælle en løgn om vores egen civilisation?

Dennis: Man konstruerer jo hele tiden sin identitet ud fra de givne forhold. Og på et bagtæppe af civilisationernes krig får vi behov for at omfavne kristendommen.

Christian: Det kobler op til den anden scene hos Holberg, som Dennis nævnte. Når lilleemor bliver en sten, er det jo fra Holbergs side en satire på tanken om, at alt konstrueres af sproget. At alle kan være alt, at alle identiteter er til forhandling og at der ikke findes nogen former for sandhed. Alt er sproglige konstruktioner. Det er Erasmus jo i sin argumentation stor fortaler for. Hvad han ikke har indset er, at han i benovelse over sin egen argumentationskunst har ladet den overtage sin identitet. Han bliver selv en karikatur, hvis ytringer ingen tager alvorligt.

Dennis: Det er her, Holberg er en helt fantastisk forfatter. Han skriver stykker uden helte. For der er fjolser på begge sider. Det tvinger publikum til at tænke selv frem for blot at identificere sig med en helt. Og det kaster både Erasmus og publikum ud i et dilemma, for at leve principløst og bare sige ja til, at jorden er flad, er ikke særligt attraktivt. Men at leve fuldstændigt principfast og nægte at bøje sig, om det så betyder, at man ikke kan få sin elskede, kan også virke temmelig latterligt.

Christian: Det dilemma genkender jeg tydeligt i dag i forhold til ytringsfriheden. I bund og grund vil jeg kalde mig selv ytringsfrihedsfundamentalist, men jeg har dog indimellem haft lyst til at sætte ytringsfrihedsprinciprytterne op på taget af ambassaderne i de lande, hvor folk døde under Muhammed-krisen og spørge dem, om vi hele tiden, til hver en tid, altid skal tage en kamp? Det spørgsmål forbeholder jeg mig retten til at blive ved med at stille. Og det er jo i bund og grund det samme Holberg gjorde, da han skrev *Erasmus Montanus*. Han forsvarede retten til at sætte spørgsmålstegn ved vedtagne sandheder og viste, at alting stivner, hvis vi bare står i hver vores lejr og råber.

LAD OS OPLYSE!

Af **Marianne Ninna Philipsen**,
Historiker og arkivar ved Aarhus Teater

“Det var selvfølgelig ret og rigtigt, at det ny Teater blev indviet med et Holberg Stykke, og “Erasmus” er vel også et af Digterens allerbedste. Men (...) for det store Publikum er dets lange Replikker, dets megen - og meget morsomme - Latin mindre let fordøjeligt. Men alligevel, der er saa megen bred og dygtig Satire, der endnu i overført Betydning passer paa vore Dage.”

Sådan skrev en af pressens udsendte efter at have overværet Aarhus Teaters åbningsforestilling d. 15. september 1900. Stykket var ikke valgt for at anslå en moderne retning for det funklende friske teaters kunstneriske ambitioner. Det skulle manifestere en vilje til at fastholde væsentlige værdier og traditioner i dansk kultur og scenekunst.

Da Aarhus Teater i 2017 præsenterede Erasmus Montanus i Christian Lollikes iscenesættelse var det ikke for at fastholde noget forgangent, men for at sætte skarpt lys på vores nutids værdier og problemer. Og det viste sig at Aarhus Teaters opsætning af den næsten 300 år gamle klassiker kunne netop dét.

Holberg er den mest spillede forfatter på Aarhus Teater og det er der mange gode grunde til. Komediene er af høj kunstnerisk kvalitet, og satiren, visdommen og karaktererne har på trods af godt 300 år på scenen ikke mistet

deres aktualitet. Hverken ved Aarhus Teaters åbning i år 1900 eller her 122 år senere betragtes Erasmus Montanus og Holberg som kontroversielle eller nyskabende. Tværtimod var de allerede dengang tillagt en form for evigtgyldig relevans, groet ud af oplysningens århundrede.

Holberg så på sine gamle dage tilbage på at “have omstøbt disse Rigers Almue ligesom udi en anden Form.” Det gjorde han som historiker og filosof – men først og fremmest som digter. Præget af tidens rationalistiske tankegang omsatte han videnskabelige og filosofiske friheds- og oplysningsteorier i praksis gennem komediernes genkendelige komik. Sådan ville han vække folket, sit publikum, til en friere tanke. Det var et opgør med religiøs overtro og irrationelle love og samfundsnormer. Oplysningens tanker banede i 1700-tallet vejen for den amerikanske uafhængighedserklæring og den franske revolutions parole om *frihed, lighed og broderskab*. Og oplysningstiden gødede jorden for de danske landboreformer i 1700-tallet og demokrati og Grundlov i 1800-tallet.

Hele fundamentet for oplysningstiden- og tankerne ligger i ordets bogstavelige forstand; oplysning! Et godt samfund beror på bevidste og oplyste borgere med et solidt forhold til fakta, fornuft, viden, tolerance og sandhed. Og det er her, den arrogante akademikersnude Erasmus kommer til kort over for landsbyboernes tro og fordomme.

Professor Holberg gør ikke Erasmus til nar *fordi* han er akademiker, men fordi hans akademiske lærdom er spekulativ, abstrakt og overfladisk. Den opblæste Erasmus har hverken kontakt til virkeligheden eller til det fællesskab, han er en del af, og som han ideelt burde lytte til og gå i dialog med. I stedet skærpes fronterne; Erasmus mod landsbyen, *eliten* mod *folket*. Konflikten er klassisk! Landsbyboerne gider ikke høre på Erasmus, fordi han ikke gider høre på dem. Og lige i skudlinjen bliver vi, som publikum blev det i år 1900, ramt af det postfaktuelle samfund anno 1720'erne. Konflikten er klassisk.

Med sine komedier lærte Holberg os at få øje på vores dårskab og grine af os selv. Vi mener, at det ligger i vores danskheds-dna, som en del af vores urokkelige selvforståelse. Men “Et er et Sæ-Kort at forstaa, Et andet Skib at føre,” skrev fader Holberg også. Selvom det er en god start, skal der med andre ord mere end blot erkendelse og latter til at ændre noget skidt til det bedre.

Det er et lille kuriosum, at vi i et par hundrede år har troet om vores forfædre på Holbergs tid, at de mente, at jorden var flad. Men det er en myte; det vidste 1700-tallets danskere såmænd godt, at den ikke var. Vi tror det om dem, fordi Holberg lod Per Degn & Co. presse påstanden ned over hovedet på Erasmus. Det siger os en del om kunstens påvirkning af vores verdensopfattelse. Og det pointerer - på sand holbergsk vis - at man bør bestræbe sig på at kende de virkelige fakta for ikke være til fals for de alternative. Og det er der stadig brug for at blive mindet om.

LUDVIG HOLBERG blev født ind i en embedsmandsfamilie i Bergen i 1684. Norge var dengang en del af den danske enevældige stat. Han blev tidligt forældreløs og voksede op hos forskellige familiemedlemmer. Som 19-årig kom han til København for at læse på universitetet. De næste år tilbragte han en omflakkende tilværelse både med studier i København, huslæreransættelser i Norge og rejser i Europa.

Det var først og fremmest historien, der interesserede Ludvig Holberg og i 1711 debuterede han som forfatter med værket *Introduction til de fornemste Europæiske Rigers Historier* og i 1716 udkom hans *Moralske Kierne om natur- og folkeretten*. Året efter fik han sit første professorat, hvilket ironisk nok var i metafysik – et fag, som han ikke havde meget tilovers for. Da han i 1720 blev professor i latinsk digtning faldt det sammen med hans "poetiske raptus" og udgivelsen af *Peder Paars*, hans første skønlitterære værk. Det var op igennem 1720'erne at hans omfattende komedieproduktion satte i gang. Han var da tæt knyttet til teatret i Lille Grønnegade i København, hvortil han var blevet opfordret til at skrive dramatik. Og det gjorde han; i perioden 1722-26 skrev han 26 komedier, heriblandt *Erasmus Montanus*.

Ludvig Holberg blev i 1730 professor i historie, i 1735-36 var han rektor for universitetet og fra 1737 og til sin fratrædelse i 1751 forvaltede han dygtigt universitetets økonomi. Han stod selv for publikation og salg af sine bøger og sad efter 1740 som godsejer på Brorupgård og Tersløsegård på Sjælland. I 1747 fik Holberg rang af baron og testamenterede til gengæld sin jord og formue til genoprettelsen af Sorø Akademi.

Ludvig Holberg store forfatterskab omfatter faglitterære værker om historie, geografi, jura, politik, natur- og folkeret. Han skrev romaner, hundredvis af epistler, digte på dansk og latin, romaner og såvel *Moralske Fabler* som *Moralske Tanker*. Og han skrev i alt 33 komedier. Hans samlede skrifter fylder tilsammen omkring 20.000 trykte sider. Holberg var allerede i sin levetid kendt og anerkendt som dramatiker, forfatter og fortæller for sin tids oplysningstanker. Han døde i København i januar 1754.

MNP

CHRISTIAN LOLLIKE

Dramatiker og instruktør

Christian Lollike er uddannet på Dramatikeruddannelsen i Aarhus i 2001 og markerede sig herefter med flere dramatiske værker blandt andet *Dom over skrig*. I 2005 blev Lollike ansat som husholdningsdramatiker på Aarhus Teater og stod i denne periode bag stykker som *Service Selvmord* og *Nathan uden titel*. Modtog i 2009 sin første Reumert som Årets Dramatiker for stykket *Kosmisk frygt eller den dag Brad Pitt fik paranoia*, efterfulgt af *Kødkarrussellen*, der begge spillede på Aarhus Teater. Siden 2011 har Christian Lollike været kunstnerisk leder af teatret S/H i København, hvor han opsatte *Manifest 2083*, som han sammen med Skakten på Aarhus Teater modtog tre Reumert-priser for i 2013. Christian Lollike har desuden skrevet forestillingerne *All my dreams come true* og *Familien der kunne tale om alt* til Aarhus Teater. I sæsonen 2016/17 var *Living Dead* startskuddet på et samarbejde mellem Aarhus Teater og S/H, der bl.a. har resulteret i *Erasmus Montanus*, *Hospitalet* og *Revolution*. *Living Dead* vandt Teaterpokalen i december 2016 og fik ved Reumert-uddelingen 2017 Årets Særpris og prisen for Årets kvindelige ensemblerolle. *Erasmus Montanus* fik ved samme lejlighed Reumert-priser for både Årets Forestilling, Årets Scenesign og Årets mandlige hovedrolle. Senest har Lollike stået bag *Kagefabrikken*, *En Fortælling om Blindhed* og *Sandmanden* på Aarhus Teater samt *Museum for fremtiden* på Kunsthall Aarhus.

DENNIS MEYHOFF BRINK

Dennis Meyhoff Brink er ph.d. og forsker i satire ved Københavns Universitet og museet Storm. Han har udgivet videnskabelige artikler om satire, religion, censur, oplysning, affekt mm. Ud over *Erasmus Montanus* har han arbejdet sammen med Christian Lollike om skabelsen af Dukkepartiet (2016) og bearbejdelsen af Adam Oehlenschlägers *Aladdin* (2018).

TANJA DIERS

Tanja Diers er ph.d.-studerende ved Lunds Universitet med et kunstnerisk forskningsprojekt om dramaturgi, kuratering og diversitet med udgangspunkt i fx projektet *Stille slag* (2021). Hun har arbejdet som dramaturg på en lang række forestillinger senest *My Deer Hunter* (2020) og *Mod alle odds* (2018). Ud over *Erasmus Montanus* har hun arbejdet sammen med Christian Lollike på bl.a. *Manifest 2083* (2012), *All My Dreams Come True* (2015) og *Living Dead* (2016).

GEHRT & GRARUP

Scenografi og kostumedesign

Ida Grarup og David Gehrt modtog i 2017 Årets Reumert for Bedste Scenedesign for *Erasmus Montanus*. De er begge uddannet fra Den Danske Scenekunstskole i 2016, hvor de sammen stod bag scenografi og kostumer til bl.a. afgangsforestillingerne *Big White Shark* og Shakespeares *Andronicus* i 2015. I efteråret 2016 har de sammen skabt rammerne for forestillingerne *Ødipus* og *Højskolesangbogen* på Teater Momentum i Odense.

David Gehrt har fra 2017-2022 været Aarhus Teaters faste husscenograf, hvor han har stået bag adskillige scenografier og kostumedesign såsom *4:48 Psychosis*, *Untz Untz Untz*, *Audition*, *Biedermann* og *brandstifterne*, *Parasitterne*, *Pagten*, *Kærlighedens Forrykte Former*, *Man vokser op*, *Sandmanden* samt *Ordet* for hvilken han blev nomineret til en Reumet pris samt Teaterpokalen for i 2020.

Ida Grarup har blandt andet lavet scenografi og kostumer til *Animal Farm*, *My Deer Hunter* og *Bonnie og Clyde* på Betty Nansen teatret. Hun har også skabt scenografi og kostumer til operaen *Silent Zone*, som hun blev nomineret til en Reumert for. På Teater Sort/Hvid har hun skabt rammerne for *The Touch*, *NUL*, *I walk I bleed*, *Hvid tegner sort model*, operaen *Don Juan* og *Martyrmuseum*. På Aarhus Teater har hun stået bag scenografiene til *Den sidste bølge* og *Melancholia*.

ANDERS KJEMS

Lysdesigner

Uddannet lysdesigner fra Statens Teaterskole i 2003. Han har været fast tilknyttet Aalborg Teater i en længere periode og stod bl.a. for lysdesign på *Macbeth* og den Reumert-nominerede forestilling *Pornografi*. Han har stået bag lysdesignet på den Reumert-nominerede danseforestilling *7EVEN* med Holstebro Dansekompagni, samt på flere forestillinger på Teatret Svalegangen blandt andet *Von Badens Hullet* og *Mæt af dage*. På Aarhus Teater har han designet lys til flere forestillinger såsom *Se Dagens Lys*, *Pagten*, *Narnia*, *Hospitalet* og *Biedermann* og *Brandstifterne*, *100 Sange*, *Girls & Boys*, *Man vokser op* og senest på *Sandmanden*.

LARS GAARDE

Lyddesign

Lars Gaarde har siden sommeren 2015 været fast lyddesigner på Aarhus Teater, hvor han bl.a. har stået for lyden på teaterkoncerterne *Imagine* og *American Spirit*, rockoperaen *Jesus Christ Superstar* og *Erasmus Montanus*, der modtog en Reumert som Årets Forestilling i 2017. Indenfor de sidste år har han blandt andet stået bag lyddesignet på de Reumertvindende musikforestillingen *Lyden af de skuldre vi står på* og musicalen *Lazarus*. Senest har han designet lyden på familieforestillingen *Et Juleeventyr*, *Charlie* og *Chokoladefabrikken*, teaterkoncerten *Jeg er jo lige her*, familieforestillingen *Alice i Eventyrland* samt *Romeo & Julie* og musicalen *Cabaret*.

MEDVIRKENDE

EMIL PRENTER

Skuespiller

Emil Prenter blev i 2018 færdiguddannet som skuespiller ved Den Danske Scenekunstskole i København. Han har blandt andet medvirket i teaterforestillingerne *Mand Uden Hensigt* på Republique og i *Riget* på Det Kongelige Teater. På skærmen har man kunnet opleve Emil Prenter i TV2-serien *Sex* og i Netflix-serien *Skræk*. I 2020 blev Emil Prenter en del af Aarhus Teaters ensemble, hvor han har medvirket i *Teaterkoncert C.V. Jørgensen*, *Et Juleeventyr* og *A Clockwork Orange*. I denne sæson har Emil Prenter medvirket i *Ordet*, *Man vokser op* og senest i *Romeo & Julie*.

ANDERS BAGGESEN

Skuespiller

Anders Baggesen er uddannet fra Skuespillerskolen ved Aarhus Teater i 1980, og hans karriere har bragt ham omkring scener i hele landet. Allerede året før han blev færdiguddannet fik han debut på Aarhus Teater i *West Side Story*, og siden har han medvirket i mere end hundrede forestillinger. Anders Baggesen har ad flere omgange været Reumertnomineret og modtog i 2005 en Reumert for sin rolle i *Lykke-Per* på Aalborg Teater. I de senere år har Anders Baggesen på Aarhus Teater bl.a. medvirket i de Reumertvindende forestillinger *Erasmus Montanus*, *Lyden af de skuldre vi står på* og *Ordet*. I 2021 fejrede han 40-års jubilæum på teatret i rollen som Grandpa Joe i musicalen *Charlie & Chokoladefabrikken*. Senest har Anders Baggesen medvirket i *Kagefabrikken*, *Romeo & Julie* og *Cabaret* på Aarhus Teater.

TINA GYLLING

Skuespiller

Tina Gylling er uddannet fra Statens Teaterskole 1979 og spillet på en lang række danske teatre og medvirket i film og tv-serier. På Det Kongelige Teater har hun spillet med i *Ulysses von Ithacia*, *Forbrydelse og straf*, *Erasmus Montanus*, *Horisonten*, *Barselstuen 2.0*, *Dukkelise*, *Cyrano de Bergerac* og *Den indbildt Syge*. Hun er medstifter af Mammutteatret hvor hun har medvirket i en række forestillinger, bl.a. *Fobiskolen* og *Selskabet*. På Betty Nansen Teatret har hun spillet med i *Soli de Gloria*, *Livlægens Besøg* og *Animal Planet*, på Edison i *Catering* og *Håbet er lysegrønt* og *De danser alene* på Rialto Teatret. De seneste sæsoner har hun bl.a. været med i *Revisoren* på Nørrebro Teater, *Shakespeare in Love* på Østre Gasværk, *Jean de France* på Grønnegårds-teatret, i *Græstedrevyen* og i *Den Kaukasiske Kridtcirkel* på Teater Republique. På film og TV har hun senest kunnet ses i *Lille Sommerfugl*, *Min Kamp* og *Det spejl de kalder dig*.

ARIAN KASHEF

Skuespiller

Arian Kashef er uddannet fra Den Danske Scenekunstskole i Aarhus i 2019. Han medvirkede som elev i *Lyden af de skuldre vi står på* i 2017. Under studiet spillede han endvidere med i Sargun Oshanas *Anekdoter* og afgangsforestillingen *Brænding*. Arian Kashef har desuden medvirket i en række film, heriblandt *Meter i Sekundet*, *Ulvetime*, *Stille-Rolig*, *Smil Prinsesse* og *Shorta* og tv-serierne *Når støvet har lagt sig*, *DNA*, *Fred til lands*, *Kastanjemanden*, *Om Natten*, *Lyver Jeg Aldrig*, *Retreat*, *Sommerdahl*, *Fixer*, *Akakvet* og *Vennerne og det grønne lys*. Derudover var han vært på radio-programmet *Hallo*, far på DR P3.

JACOB MADSEN KVOLS

Skuespiller

Jacob Madsen Kvols har siden 2007 været tilknyttet teatrets ensemble og medvirket i utallige forestillinger. I de senere sæsoner har han haft fremtrædende roller i *Lyden af de skuldre vi står på*, *Erasmus Montanus* og i musicalen *Lazarus*. For sin rolle som Frank N'Furter i *The Rocky Horror Show* modtog han Årets Publikumspris og en Reumert-nominering for Årets Mandlige Hovedrolle. Hans portræt af Scrooge i *Et Juleeventyr* gav ham nomineringer både til Teaterpokalen og Reumert i 2021. Senest har Jacob Madsen Kvols medvirket i *Jeg er jo lige her*, *Kagefabrikken*, *The Supreme Gentleman* og *Omstigning til Paradis* på Aarhus Teater.

BJARNE HENRIKSEN

Skuespiller

Bjarne Henriksen er uddannet skuespiller fra Statens Teaterskole i 1990 og har igennem snart 30 år været et kendt ansigt på såvel teatre som på film og tv, hvor han bl.a. har medvirket i filmene *De største helte*, *Festen*, *Kunsten at græde i kor*, *Jagten* og *Hemmeligheden* og tv-serierne *TAXA*, *Hotellet*, *Forbrydelsen*, *Badehotellet*, *Hvide Sande*, *Kastanje-manden*, *Minkavlerne* og *Ulven kommer*. Derudover har han medvirket i talrige teaterforestillinger på blandt andet på Svalegangen, Det Kongelige Teater, Folke-teatret, Betty Nansen Teatret. På Aarhus Teater medvirkede han i teaterkoncerten *Beach Boys* og spillede Martin Luther i et historiske reformations-talkshow.

NANNA BÖTTCHER

Skuespiller

Nanna Böttcher er uddannet fra Skuespillerskolen ved Aarhus Teater i 2005. Hun har bl.a. medvirket i *Æblet* på Mammuteatret, *Sex & Vold* på Husets Teater og *Made in India* på Odense Teater og Teater Grob. I sæson 2009/10 var hun en del af Teater Momentums skuespillerensemble VOL 3.0. Nanna Böttcher blev en del af ensemblet i 2015 og har siden medvirket i blandt andet *Erasmus Montanus*, *Lazarus* og *Kærlighedens forrykte former*, for hvilken hun blev Reumert-nomineret i kategorien Årets Kvindelige Ensemblerolle i 2021. Senest har man kunne opleve hende i *Kagefabrikken*, *Romeo & Julie*, *Omstigning til Paradis* samt i den anmelderroste monolog *Girls & Boys* for hvilken hun blev Reumert-nomineret til som Årets Kvindelige Hovedrolle i 2022.

JOHANNES LILLEØRE

Skuespiller

Siden han blev uddannet på Skuespillerskolen i Aarhus i 2001 har Johannes Lilleøre haft en bred karriere indenfor film, tv og teater. Med en forfatter-uddannelse bag sig har han desuden skrevet tre romaner og manuskriptet til forestillingen *Kannibalen*, der spillede på Det Kongelige Teater tidligere i år. Sidste år medvirkede han i performanceforestillingen *Pride* på Det Kgl. Teater, hvor han også har medvirket i *Bennys Badekar*, *Happy Days in the Art World*, *Horisonten* og *Tør Aldrig Tårer Bort Uden Handsker*. Derudover har han bl.a. medvirket i *Engle i Amerika* på Betty Nansen Teatret, *Cadavre Croquis* på Revolver, *I nat kommer krigen* hjem på Teatret Ved Sorte Hest, *De Befriede* og *Lehman Brothers* på Teater Republique og *Terningekvinden* på Teater Sort/Hvid. I 00'erne medvirkede han i forestillingerne *Visse Hensyn*, *Personkreds 3*, *Bunbury* og *Lulu*. Johannes Lilleøre har desuden medvirket i filmene *Esthers Orkester*, *Anja & Victor* og *Familien Gregersen*. På tv har man kunnet opleve ham i bl.a. *Borgen*, *Livvagterne* og *Lærkevej*.

SOFIA NOLSØE

Skuespiller

Sofia Nolsøe er uddannet fra Statens Teaterskole i 2011 og har bl.a. medvirket i *Den Stundesløse*, *Om Baronessen* og *Nøddebo Præstegård* på Folketeatret og i *Jakob von Tyboe* på Teatret Slotsgården. På Det Kgl. Teater har Sofia Nolsøe spillet med i *Kollektivet* og *Himmelweg*. Sofia Nolsøe blev en fast del af ensemblet på Aarhus Teater fra sæson 2015/16, hvor hun bl.a. har medvirket i *Familien der kunne tale om alt*, *Fornuft og Følelse*, *Dancer in the Dark* og teaterkoncerterne *Imagine* og *American Spirit*. Hun har derudover medvirket i *Erasmus Montanus*, i *The Rocky Horror Show* og i Bowies musical *Lazarus*, *Kagefabrikken* og senest som Sally Bowles i musicalen *Cabaret*. I december 2021 modtog Sofia Nolsøe Danske Teaterjournalisters prestigefyldte pris Teaterpokalen 2021 for sin præstation i *Når vi døde vågner* og *A Clockwork Orange*.

ANDREAS NICOLAI PETERSEN

Skuespiller

Andreas Nicolai Petersen er idémand bag og medstifter af firmaet Bookendværg.dk og har tidligere prøvet kræfter med scenen på Aarhus Teater. Her medvirkede han i *Kasimir* og *Karoline* i 2011/12 og i 2013/14 stod han på scenen i Christian Lollikes *All my dreams come true*, både på Aarhus Teater, på Caféteatret og på forestillingens turné til Norge. I 2016 medvirkede han i DR's julekalender *Den anden verden* og var med i *Erasmus Montanus* på Aarhus Teater i både 2017 og 2019.

INGEBORG HØJLUND DANIA

Korleder og sanger

Ingeborg Højlund er uddannet sanger og klassisk dirigent fra Det Jyske Musikkonservatorium. Hun har et bredt repertoire bag sig, både som solist med Aarhus Jazz Orchestra på bl.a. Buchanans prisvindende *Requiem* og SOLAR WALK, som var musik til en animationsfilm. Hun optræder desuden som solist i forskellige koncertsammenhænge og er fast forsanger i ensemblet Psalmodie og medlem af vokalkvintetten UMAMI Vocals. Ingeborg Højlund Dania er leder af Aarhus Teaters Kor og assistent ved DR's Koncertkor. Hun arrangerede og sang det spektakulære korværk ved den officielle åbning af Europæisk Kulturhovedstad Aarhus 2017. Hun har været korleder og sanger på Aarhus Teaters Reumert-vindende forestillinger *Erasmus Montanus* og *Lyden af de skuldre vi står på* og på forestillingen *Biedermann og Brandstifterne*.

SUSANNE CECILIE NIELSEN

Korist

Susanne Cecilie Nielsen medvirkede som korist i Aarhus Teaters og Østre Gasværks opsætning af *Erasmus Montanus* i 2019. Hun er uddannet fra Det Jyske Musikkonservatorium og arbejder som freelance-sanger i bl.a. kvartetten Tirilil. Hun har tidligere i år medvirket i forestillinger *Crawl*, *Crawl*, *Crawl* på Bora Bora.

YNGVE LYNGSØ

Korist

Det er tredje gang, Yngve Lyngsø synger i koret på Aarhus Teaters *Erasmus Montanus*, som han var med i fra starten i 2017. Derudover har han sunget i Aarhus Domkirkes Kantori og er med i vokalgrupperne Husaar og Umami Vocals.

GUNNAR SIGFÚSSON

Korist

Gunnar Sigfússon er uddannet ved Det Jyske Musikkonservatorium og synger i korene Vocal Line og Umami Vocals. I sidste sæson var han korist i Aarhus Teaters *Romeo og Julie*.

KATRINE MYGIND KYHL

Korist

Katrine Mygind Kyhl er uddannet i klassisk sang fra Det Jyske Musikkonservatorium og har tidligere medvirket som korist i Den Jyske Operas forestillinger *Intet* og *Michael Kohlhaas*.

NADJA MARIE SCHMEDES

ENEVOLDSEN

Korist

Det er tredje gang, Nadja Marie Schmedes Enevoldsen medvirker som korist i *Erasmus Montanus* på Aarhus Teater. Til daglig uddanner hun sig som sanger og komponist ved Syddansk Musikkonservatorium. Hun har desuden sunget i Aarhus Domkirkes Kantori og i *United Change* på Svalegangen.

AARHUS TEATER

Business

Aarhus Teater har et stærkt samarbejde med erhvervslivet. Vi har et eksklusivt partnerskabsnetværk med en lang række virksomheder, der støtter Aarhus Teater og selv opnår fordele ved det.

Har du lyst til at vide mere om vores partnerskabsnetværk, så kontakt os eller læs mere på aarhusteater.dk.

FONDE

Købmand Herman Sallings Fond

CAC Fonden

Knud Højgaards Fond

NRGi Værdipulje

Per og Lise Aarsleffs Fond

Spar Nord Fonden

Vilhelm Kiers Fond

Aage og Johanne Louis-Hansens Fond

Aarhus Oliefabriks Fond for Almene Formål

Aarhus Stiftstidendes Fond

SCALA SCENE PARTNERE

elbek vejrup
VÆRDI GENNEM IT

Jyllands-Posten

LINDBERG

OK

Poul Schmith
KAMMERADVOKATEN

STUDIO SCENE PARTNERE

 A. Enggaard A/s

FORMUE | PLEJE

 PANTUS

ASSET
ADVISOR

Handelsbanken

pedersen&nielsen
automobilforretning a/s

 BCOOL A/S

 HARBO

pwc

BKI

 heyday

 Ringkjøbing
Landbobank

 bravida

Holst, Advokater

Scandic

bywirth
DESIGN THAT LOVES GROWING OLD

HUSTØMRERNE

schouw+co

Carlsberg

 JYSKE BANK

 spar nord

CF MØLLER
ARCHITECTS

 KONTAKTLINSE
INSTITUTTET

 SPAREKASSEN
KRONJYLLAND

Clean Energy Invest

kvadrat

 STARK

 COSMO
ejendomme

lean on

Søren Jensen

Danske Bank

Malerfirma Dalsgaard & Co.

TEKA Ejendomme

Deloitte.

meyer donationen
+ fritse & jens

AARHUS HAVN
PORT OF AARHUS

 DLA PIPER

 Navest

EJENDOMSSKABET
OLAV de LINDE

NORTH
your risk guide

ELCON

NRGI

 FD - AARHUS

Nykredit

Erasmus Montanus

Forfatter

Ludvig Holberg

Bearbejdelse

Dennis Meyhoff Brink

Tanja Diers

Christian Lollike

Isenesættelse

Christian Lollike

Scenografi og kostumedesign

Gehrt & Grarup

Ida Grarup Nielsen

David Gehrt

Lysdesign

Anders Kjems

Lyddesign

Lars Gaarde

MEDVIRKENDE

Erasmus Montanus

Emil Prenter

Jeppe

Anders Baggesen

Nille

Tina Gylling

Jacob

Arian Kashef

Per Degn

Jacob Madsen Kvols

Jeronimus

Bjarne Henriksen

Magdelone

Nanna Bøttcher

Lisbet

Sofia Nolsøe

Jesper Ridefoged

Johannes Lilleøre

Løjtnanten

Andreas Nikolai Petersen

Kor

Ingeborg Højlund Dania

Susanne Cecilie Nielsen

Yngve Lyngsø

Gunnar Sigfússon

Katrine Mygind Kyhl /

Nadja Schmedes Enevoldsen

AARHUS TEATER

Teaterdirektør

Trine Holm Thomsen

Direktør

Allan Aagaard

Dramaturg

Hanne Lund Joensen

Producent

Annette Lindblad Væring

Produktionsleder

Line Bjergø

Værkstedchef

Lars Fog

Scenechef

Jesper Ahnfeldt-Møllerup

Kostumechef

Ingrid Søe

Salg- og marketingchef

Emilie Brøgger Jensen

Pressechef

Morten Daugbjerg

Forestillingsleder

Malene Stisen Wormark

Tønnesen

Korleder

Ingeborg Højlund Dania

Sufflør

Birgitte Hansen

Vocal coach

Nini Matessi Schou

Lysansvarlig

Anders Tinggaard

Opbygningsansvarlig

Mathias Duus Schildt

Malersal

Ruth Grønborg

Rekvisitør

Mejse Damsø

Marianne Glenhammer

Skræddersal

Anne Daa

Sminke/mask

Kira Stochholm Exe

Afvikling lys

Anders Tinggaard

Afvikling lyd

Chris Kyriacou

Lars Gaarde

Afviklingsansvarlig

Jacob Rosenberg

Afvikling Scene

Casper Lehmann

Alex Sørensen

Stefan Christiansen

Afvikling sminke/mask

Kira Stochholm

Dorte Pedersen

Påklæder

Jeanet Dupont

Ansatte i administrationen, salgs-

og kommunikationsafdelingen

samt på værksteder og scener på

Aarhus Teater

Programredaktion

Hanne Lund Joensen

Emilie Brøgger Jensen

Fotos fra afsluttende prøver

Emilia Therese

Program layout

Jørn Moesgård

Tryk

Tarm Bogtryk

Premiere 2017

10. februar, Store Scene,

Aarhus Teater

med følgende medvirkende:

Andreas Jebro, Anders Baggesen,

Lotte Andersen, Zaki Youssef,

Lars Brygmann, Ole Thestrup,

Nanna Bøttcher, Sofia Nolsøe,

Simon Mathew, Andreas Nicolai

Petersen & kor under ledelse af

Ingeborg Thisted Højlund

Forestillingens varighed

Ca. 1 time og 45 min

uden pause

Forestillingen præsenteres
i samarbejde med

S/H

